

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн	Рівень вищої освіти	перший
Кафедра	Дизайн	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	вибіркова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	5-6

ДИЗАЙН ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА

(за графіком учбового процесу 2021-2022 н.р.)

Викладач **Погорельчук Володимир Анатолієвич**, професор, кандидат мистецтвознавства

E-mail homenko7777@gmail.com

Заняття *за розкладом, ауд. 109 (3 корпус)*

Консультації четверг 12.00–13.00 ауд. 407 (2 корпус)

Адреса к. 109, поверх 1, корпус 2, вул. Мистецтв 11

Телефон 057 720-23-49, кафедра «Дизайн»

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями студенти можуть комунікувати з викладачем за допомогою груп у Телеграм та Фейсбук, а також за допомогою електронного листування. З Понеділка по П'ятницю з 9-00 до 19-00, допустимі короткі консультації у стінах академії до чи після пари. Під час звернення, студент обов'язково має вказати своє прізвище, ім'я рік навчання та академічну групу.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має обов'язкові передумови освоєння дисциплін «Кольорознавство», «Основи композиції», «Проектування», «Інженерна графіка», «Ергономіка», «Технологія матеріалів» та інших

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Студентські роботи із методфонду кафедри.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Закрита група у Фейсбук, в Інстаграм

НЕОБХІДНЕОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни є отримання студентами сучасних знань з проектування споруджень та утворення промислового і житлового інтер'єру, а також підготовка їх до участі в практичній роботі з проектування елементів цього предметно-просторового середовища.

Завдання дисципліни:

- ознайомлення студентів з основними задачами, які стоять перед предметно-просторовим середовищем, архітектурою і дизайном промислового і житлового інтер'єрів у вирішенні соціально-економічних та екологічних задач;
- ознайомлення студентів з основними умовами та факторами формування предметно-просторового середовища;
- вивчення сучасних архітектурно-художніх та дизайнерських засобів формування предметно-просторового середовища;
- вивчення сучасних матеріалів та технологій, що застосовуються у оздобленні інтер'єрів;
- засвоєння методики проектування інтер'єрів виробничих, громадських і житлових будівель.

Компетентності бакалавра, що забезпечує дисципліна: **СК16-** Здатність володіти навичками просторової організації об'єктів дизайну та застосовувати знання і навички в дизайні об'єктів ландшафтного простору, встановленні гармонічних структурних зв'язків між людиною та середовищем.

Програмні результати: ПРН22. Використовувати у професійній діяльності знання та навички просторової організації об'єктів дизайну в предметно-просторовому та ландшафтному середовищі.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Спрямованість та академічна специфіка дисципліни визначається формально-логічною структурою побудови навчального плану та характером запропонованих для формування компетентностей вибіркових дисциплін.

Дисципліна вивчається упродовж 3 курсу на 5-6 семестрах (6 кредити ECTS, 180 навчальних години, в тому числі 90 годин — аудиторних практичних занять та 90 годин — самостійної роботи). Навчальна дисципліна складається з двох модулів, які пропорційно розподіляються у навчальному семестрі і, відповідно, містять 4 модулі, пов'язаних між собою змістовними складовими.

Змістовний модуль 1 складає розділ «Основи проектування предметно-просторового середовища», що містить 12 тем:

- 1.1. Історичні і теоретичні передумови проектування середовища.
- 1.2. Дизайн середовища відкритих архітектурних просторів.
- 1.3. Типологія видів і форм середовища.
- 1.4. Дизайн середовища внутрішніх архітектурних просторів.
- 1.5. Архітектурна ергономіка.
- 1.6. Організація будівельного виробництва.
- 1.7. Інженерне обладнання будинків та споруд.

- 1.8. Нормативно-законодавча база архітектурно-будівельного проектування.
- 1.9. Візуальні комунікації і реклама.
- 1.10. Світло у формуванні художнього образу міста.
- 1.11. Колористика предметно-просторового середовища.
- 1.12. Ландшафтний дизайн. Благоустрій і облаштування присадибних ділянок.

Розділ **«Основи проектування предметно-просторового середовища»** має за мету ознайомити студентів з основами проектування будівель та споруд: об'ємно-планувальними рішеннями громадських та виробничих будівель, малоповерховою забудовою; технологіями будівельного виробництва, матеріалами та конструкційними елементами, що складають будівлю, а також із основами предметно-просторового наповнення міського середовища та ролі світла у його організації, засадами ландшафтного дизайну.

Змістовний модуль 2 складає розділ «Засоби і методи формування інтер'єрів», що містить 8 тем:

- 2.1. Особливості проектування виробничих, громадських і житлових приміщень.
- 2.2. Підлога. Конструкції, покриття і матеріали.
- 2.3. Стіни і фасади. Технології зведення, конструктивні матеріали і оздоблення.
- 2.4. Двері і вікна – будівельні і комунікаційні елементи сучасної будівлі.
- 2.5. Стелі і перекриття. Дизайн-рішення стельових конструкцій.
- 2.6. Освітлення в інтер'єрі.
- 2.7. Кольорове вирішення інтер'єру. Композиція кольору і гармонія.
- 2.8. Предметне наповнення середовища. Типи меблів і меблеві групи.

Розділ **«Засоби і методи формування інтер'єрів»** має за мету сформуванню уявлення студентів про основи проектування промислових, суспільних і житлових інтер'єрів, послідовність виконання робіт з їх створення, технології організації простору та його елементів; знайомить студентів з історичними і сучасними стилями інтер'єрів, технологіями, покриттями і оздоблювальними матеріалами, що застосовуються під час створення інтер'єрів, меблюванням помешкання. Розкриває особливості застосування кольору в житлових помешканнях, а також висвітлює питання організації освітлення у житловому інтер'єрі, знайомить із джерелами світла та світлотехнічним приладдям.

Змістовний модуль 3 складає розділ «Композиція житлового простору. Інтер'єр окремих жилих приміщень», що містить 10 тем:

- 3.1. Стиль і стилізація. Основні поняття і стильові напрямки в дизайні інтер'єрів
- 3.2. Функції і взаємозв'язок приміщень. Зонування.
- 3.3. Вхідні і комунікаційні простори.
- 3.4. Формування внутрішнього простору вітальні.
- 3.5. Дизайн інтер'єру кухні.
- 3.6. Інтер'єр спальної зони помешкання.
- 3.7. Дитяча кімната. Особливості організації предметно-просторового середовища дитини.
- 3.8. Проектування інтер'єру санітарно-побутових приміщень.
- 3.9. Особливості організації просторів спеціального призначення.
- 3.10. Лазні, сауни, басейни.

Розділ **«Композиція житлового простору. Інтер'єр окремих жилих приміщень»** висвітлює питання глибинно-просторової композиції інтер'єру, як синтезу фронтальної, об'ємної та просторової композиції; технологій створення інтер'єрів окремих приміщень;

організації спеціальних зон і проектування санітарно-побутових приміщень; відмінностей у проектуванні дитячого предметно-просторового оточення. Надає відомості щодо матеріалів та технологій оснащення окремих функціональних зон житла.

Змістовний модуль 4 представляє виконання практичного завдання, орієнтованого на розробку дизайн-проекту інтер'єру певного цільового призначення (виробничого, громадського, житлового). Практичне завдання розуміє виконання 6 етапів, частин дизайн-пропозиції за темою:

- 4.1. Видача завдання. Склад проектної документації.
- 4.2. Аналіз і розробка концепції.
- 4.3. Проектні матеріали і робочі креслення.
- 4.4. Складання видаткового кошторису.
- 4.5. Візуалізація проектного рішення.
- 4.6. Перевірка практичного завдання.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Основна форма вивчення курсу — творча робота при виконанні вправ та завдань, згідно учбового плану. Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- системність та систематичність навчання;
- перехід від навчання до самоосвіти;
- зв'язок навчання з практикою професійної діяльності;
- інтерактивність навчання, урахування міжпредметних зв'язків;
- інноваційність навчання;
- навчання здійснюється на високому рівні труднощів;

В термін навчання студенти повинні привчитися працювати у режимі, коли викладач ставить задачу щось робити, але не дає прямих рекомендацій, як це робити. Викладач повинен виступати «замовником» той чи іншої роботи студентів, його роль, в першу чергу, повинна бути консультативною.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційні перегляди. На підсумкову оцінку знань студента впливають також наступні фактори: регулярність відвідування практичних занять, участь в творчих дискусіях, результати поточних переглядів, написання статей, виступ із доповідями на наукових конференціях, участь у професійних акціях та конкурсах з дизайну.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно	0–34	F

	75–81	С	(повторне проходження)		
--	-------	---	------------------------	--	--

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Студенти мають вимикати звук на мобільних телефонах під час занять, користування будь-якими гаджетами під час пар, можливе лише тоді, коли заняття проходять у змішаному форматі, дистанційно та або це потрібно для презентації матеріалу (під час проведення практичних чи лекційних занять). Аудиторна робота регламентується викладачем в залежності від теми, типу спілкування та тривалості його окремих складових. Викладачем підтримується висловлювання студентами власних думок та аналізу у процесі обговорення тем. У випадках відрадження, хвороби (інших форс-мажорних обставин) викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою домовленістю зі студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропуски занять без поважних причин не припустимі. Допустимим є запізнення на заняття до 5 хв. У випадку пропуску заняття (занять) з поважних причин, студент має самостійно виконати програму теми або іншого змістовного компоненту, у форматі що попередньо узгоджується з викладачем. В разі необхідності студент може звертатися за консультаціями до викладача. У разі необхідності добору додаткових балів у програмою дисципліни передбачена можливість виконання додаткових навчальних завдань.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не є прийнятними. Якщо під час рубіжного контролю помічено не доброчесне використання інформації, студент втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі іспиту — студент втрачає усі бали, та має перескладати іспит за усіма темами. **Корисні посилання:** <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата/ тижд ні	Тема	Вид занятт я	Зміст	Годин	Поточний контроль
5 СЕМЕСТР					
МОДУЛЬ 1					
1	1	лекцій ний	Історичні і теоретичні передумови проектування середовища.	3	Поточний контроль
	2		Дизайн середовища відкритих архітектурних просторів.		Поточний контроль
2	3		Типологія видів і форм середовища.	3	Поточний контроль
	4		Дизайн середовища внутрішніх		Поточний

			архітектурних просторів.		контроль
3	5		Архітектурна ергономіка.	3	Поточний контроль
	6		Організація будівельного виробництва.		Поточний контроль
4	7		Інженерне обладнання будинків та споруд.	3	Поточний контроль
	8		Нормативно-законодавча база архітектурно-будівельного проектування.		Поточний контроль
5	9		Візуальні комунікації і реклама.	3	Поточний контроль
	10		Світло у формуванні художнього образу міста.		Поточний контроль
6	11		Колористика предметно-просторового середовища.	3	Поточний контроль
7	12		Ландшафтний дизайн. Благоустрій і облаштування присадибних ділянок.	3	Поточний контроль
			МОДУЛЬ 2		
8	13	практичне	Особливості проектування виробничих, громадських і житлових приміщень.	3	Поточний контроль
9	14	практичне	Підлога. Конструкції, покриття і матеріали.	3	Поточний контроль
10	15	практичне	Стіни і фасади. Технології зведення, конструктивні матеріали і оздоблення.	3	Поточний контроль
11	16	практичне	Двері і вікна – будівельні і комунікаційні елементи сучасної будівлі.	3	Поточний контроль
12	17	практичне	Стелі і перекриття. Дизайн-рішення стельових конструкцій.	3	Поточний контроль
13	18	практичне	Освітлення в інтер'єрі.	3	Поточний контроль
14	19	практичне	Кольорове вирішення інтер'єру. Композиція кольору і гармонія.	3	Поточний контроль
15	20	практичне	Предметне наповнення середовища. Типи меблів і меблеві групи	3	Поточний контроль
Екзаменаційний перегляд					
6 СЕМЕСТР					
			МОДУЛЬ 1		
1	1-2	лекційний	Стиль і стилізація. Основні поняття і стилеві напрямки в дизайні інтер'єрів . Функції і взаємозв'язок приміщень. Зонування.	3	Поточний контроль
2	3-4	лекцій	Вхідні і комунікаційні простори.	3	

		ний			
		лекційний	Формування внутрішнього простору вітальні.	3	Поточний контроль
3	5	лекційний	Дизайн інтер'єру кухні.	3	Поточний контроль
4	6	лекційний	Інтер'єр спальної зони помешкання.	3	Поточний контроль
5	7	лекційний	Освітлення житлових приміщень. Джерела світла. Світлотехнічні пристрої.	3	Поточний контроль
6	8	лекційний	Дитяча кімната. Особливості організації предметно-просторового середовища дитини.	3	Поточний контроль
7	9-10	лекційний	Особливості організації просторів спеціального призначення. Лазні, сауни, басейни	3	Поточний контроль
			МОДУЛЬ 2		
1	11	практичне	Склад проектної документації.	3	Поточний контроль
2	12	практичне	Аналіз і розробка концепції.	3	Поточний контроль
3	13	практичне	Проектні матеріали і робочі креслення.	3	Поточний контроль
4	14	практичне	Складання видаткового кошторису.	3	Поточний контроль
5-8	15	практичне	.Візуалізація проектного рішення.	12	Поточний контроль

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Модуль/Тема	Форма звітності	Бали
1-12	Поточний контроль	0-40
13-20	Поточний контроль	0-60
	Всього балів	100
1-10	Модульний контроль	0-40
11-15	Поточний контроль	0-60
	Всього балів	100
	Всього балів	200

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ ТА ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРОПУСКІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час аудиторної роботи (3), виконані в межах дисципліни конкурсної роботи (5–8), а також участь у виконанні колективних /творчих чи науково-дослідних/ завдань (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Основна:

1. Адамчик М.В. Архитектура-Изд-во: АСТ, Харвест, 2005. – 624 с.
2. Архитектурная типология зданий и сооружений / Серия: Специальность «Архитектура» – Изд-во: Архитектура-С, 2007. – 240 с.
3. Байер В.Е. Архитектурное материаловедение: Учебник – М.: Изд-во «Архитектура-С», 2007. – 264 с.
4. Батишев А.А. Современное здание. Конструкции и материалы – Изд-во: Новое, 2006. – 704 с.
5. Белоконов Е.Н. Основы архитектуры зданий и сооружений: учебное пособие / Е.Н. Белоконов и др.: Изд.2-е – Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 256 с.
6. Великовский Л.Б. Архитектура гражданских и промышленных зданий.

- Общественные здания. Том 4. – Изд-во: Технология, г. Подольск, 2005. – 117 с.
7. Вильфрид Кох. Энциклопедия архитектурных стилей / *Baustilkunde* – Изд-во: БММ, 2006. – 528 с.
 8. Голобородько А.Л., Свирко В.О., Рубцов А.Л., Ремізовський Л.В. Эргодизайн: основы методологии и практики. – К.: Вид-во ТОВ «Школа», 2010. – 270 с.
 9. Грашин А.А. Методология дизайн-проектирования элементов предметной среды: Учебное пособие. – М.: Изд-во «Архитектура-С», 2004. – 232 с.
 10. Ефимов А.В. и др. Дизайн архитектурной среды: Учебник. – М.: Изд-во «Архитектура-С», 2007. – 504 с.
 11. Кэлоуэй С. Элементы стиля. Энциклопедия архитектурных деталей – М.: Магма, 2009. – 592 с.
 12. Кэтрин Соррел. Пространство и свет в современном интерьере. – Изд-во: Кладезь-Букс, 2007. – 144 с.
 13. Лакшми Бхаскаран. Дизайн и время. Стили и направления в современном искусстве и архитектуре / *Designs of the Times* – Изд-во: Арт-Родник, 2007. – 256 с.
 14. Маклакова Т. Г., Нанасова С. М., Шарапенко В. Г., Балакина А. Е. Архитектура. Учебник – Изд-во: Издательство Ассоциации строительных вузов, 2004. – 472 с.
 15. Мартин К. Отделочные материалы. – М.: Арт-Родник, 2009. – 256 с.
 16. Минервина Г.Б., Шимко В.Т. Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник – Изд-во: Архитектура-С, 2004. – 288 с.
 17. Михайлов С.М. История дизайна: В 2 томах: Том 1: Становления дизайна как самостоятельного вида проектно-художественной деятельности. Изд. 2-е, испр. и доп. – Изд-во: Союз дизайнеров России, 2002. – 270 с.
 18. Михайлов С.М. История дизайна: В 2 томах. Том 2: Дизайн индустриального и постиндустриального общества – Изд-во: Союз дизайнеров России, 2003. – 270 с.
 19. Нойферт П., Нефф Л. Проектирование и строительство. Дом, квартира, сад: перевод с нем. – 3-е изд., перераб. и доп.: – М.: Изд-во «Архитектура-С», 2005. – 264 с: ил.
 20. Рунге В.Ф. Эргономика и оборудование интерьера – Изд-во: Архитектура-С, 2006. – 160 с.
 21. Рунге В.Ф., Манусевич Ю.П. Эргономика в дизайне среды – Изд-во: Архитектура-С, 2009. – 328 с.
 22. Ткачев В. Н. Архитектурный дизайн – Изд-во: Архитектура-С, 2008. – 352 с.
 23. Уткин М.Ф., Шимко В.Т., Пяль Г.Е., Никитина Е.В., Гаврюшкин А.В. Архитектурно-дизайнерское проектирование жилой среды (городская застройка): Учеб. пособие –М.: Изд-во «Архитектура-С», 2010. – 204 с.
 24. Франсис Д.К. Чинь. Архитектура. Форма, пространство, композиция *Architecture: Form, Space, & Order* – Изд-во: АСТ, Астрель, 2005. – 402 с.
 25. Энтони Уайт, Брюс Робертсон. Мебель и другие предметы обстановки. Иллюстрированный справочник – Изд-во: АСТ, Астрель, 2005. – 112 с.

Допоміжна

1. Атлас мирового интерьерного дизайна: Под ред. Брауна М. и Галиндо. – М: Магма, 2011. – 512 с.
2. Васильев В. Ф., Иванова Ю. В., Суханова И. И. Отопление и вентиляция жилого здания – Изд-во: СПбГАСУ, 2010. – 72 с.
3. ВИЛЬЧИК Н.П. Архитектура зданий – Изд-во: Инфра-М, 2008. – 304 с.

4. Гельфонд А. Л. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений / Серия: Специальность «Архитектура» – Изд-во: Архитектура-С, 2007. – 280 с.
5. Дженни Гиббс. Настольная книга дизайнера интерьерера / A Handbook for Interior Designers – Изд-во: БММ, 2008. – 112 с
6. Дормидонтова В. В. История садово-парковых стилей – Изд-во: Архитектура-С, 2004. – 208 с.
7. Доронина Н.В. Ландшафтный дизайн – Изд-во: Фитон+, 2006. – 144 с.
8. Забелина Е. В. Поиск новых форм в ландшафтной архитектуре – Изд-во: Архитектура-С, 2005. – 160 с.
9. Зинева Л.А. Справочник инженера-строителя. Общестроительные и отделочные работы. Расход материалов / Серия: Строительство и дизайн. – Изд-во: Феникс, 2007. – 544 с.
10. Зураб Казбек-Казиев. Архитектурные конструкции – Изд.: Архитектура-С, 2006. – 344 с.
11. Йозеф Косо. Внутренняя отделка вашего дома. Belso burkolatok / Серия: Дизайн и технология – Изд-во: Контэнт, 2007. – 260 с.
12. Йозеф Косо. Квартира. Загородный дом. Планировка и дизайн интерьера –Изд-во: Контэнт, 2008. – 216 с.
13. Йозеф Косо. Крыши и кровельные работы – Изд-во: Контэнт, 2007. – 272 с.
14. Йозеф Косо. Лестницы. Дизайн и технология. Lepsok: Interpress / Серия: Дизайн и технология – Изд-во: Контэнт, 2008. – 184 с.
15. Йозеф Косо. Мансарды и чердачные помещения / Серия: Дизайн и технология – Изд-во: Контэнт, 2008. – 144 с.
16. Колин Кейхилл. Ванная комната – Изд-во: Ниола 21 век, 2004. – 124 с.
17. Крис Ван Уффелен. Коллекция. Офисы. – М.: Магма, 2010. – 512 с.
18. Кутухтин Е.Г., Коробков В.А. Конструкции промышленных и сельскохозяйственных зданий и сооружений – Изд-во: Архитектура-С, 2007. – 272 с.
19. Майк В. Лин. Современный дизайн. Пошаговое руководство - Изд-во: АСТ, Астрель, 2010. – 208 с.
20. Михаил Харит. Красивый дом. Архитектурные идеи разных стран. Популярная энциклопедия архитектуры. Кн. 2 – Изд-во: UAB «Spaudos konturrai», 2005. – 528 с.
21. Ригли Линетт. Цветное стекло в интерьере – Изд-во: Ниола-Пресс, 2007. – 96 с.
22. Роббин Обомсавин. Деревянные дома. Искусство и мастерство – Изд-во: Красивые Дома Пресс, 2006. – 156 с.
23. Родионовская И.С. Генеральные планы гражданских зданий: Учебное пособие – Изд-во: Московский государственный строительный университет, 1994. – 116 с.
24. Сотникова В.О. Проектирование элементов благоустройства. Детские площадки. Площадки отдыха. Малые сады – Изд-во: УлГТУ, 2008. – 113 с.
25. Стармер Анна. Цвет. Энциклопедия. Советы по цветовому оформлению интерьера вашего дома – Изд-во: Арт-Родник, 2005. – 256 с.
26. Стасюк Н.Г., Киселева Т.Ю., Орлова И.Г. Основы архитектурной композиции – Изд-во: Архитектура-С, 2004. – 96 с.
27. Степанов А.В., Мальгин В.И., Иванова Г.И., Кудряшев К.В., Молодинский Д.Л., Нестеренко А.А., Орлов В.И., Сапильевская И.П. Объемно-пространственная композиция – Изд-во: Архитектура-С, 2007. – 256 с.
28. Уайт В. Проектирование чистых помещений – Изд-во: Клинрум, 2004. – 360 с.

29. Урицкая М.А., Исаев И.А., Яковлева С.А. Восточный дневник дизайнера. Искусство интерьеров в культурах разных стран – Изд-во: Ниола 21 век, 2006. – 240 с.
30. Харит М. Знаменитые дома, замки, усадьбы. – UAB «Spaudos konturai» Ltd. г.Вильнюс, Литва, 2008. – 528 с.
31. Хасиева С.А. Архитектура городской среды: Учебник для вузов – Изд-во: Стройиздат, 2001. – 200 с.
32. Хеллен Числетт. Золотые правила дизайна. Стиль Келли Хоппен. – Изд-во: Арт-Родник, 2005. – 176 с.
33. Элементы дизайна. Развитие дизайна и элементов стиля от Ренессанса до Постмодернизма / под ред. Ноэл Райли – Изд-во: Мagma, 2004. – 544 с.
34. Элисон Ахерн, Андре Форбс, Фей Свит, Хэмиш Скотт. 100 чудес современной архитектуры – Изд-во: БММ, 2009. – 224 с.